

TANTÁRGYI ADATLAP

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

1.1. *Tantárgy neve (magyarul, angolul)*

Építészettörténet 5. XIX. század • History of Architecture 5. 19th century

1.2. *Azonosító (tantárgykód)*

BMEEPETA501

1.3. *A tantárgy jellege*

kontaktórával rendelkező tanegység

1.4. *Kurzustípusok és óraszámok*

kurzustípus	heti óraszám	jelleg
előadás (elmélet)	2	
gyakorlat	1	kapcsolt
laboratóriumi gyakorlat	0	

1.5. *Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségi értékelés) típusa*

félévközi érdemjegy (f)

1.6. *Kreditszám*

3

1.7. *Tantárgyfelelős*

neve: **Gyetzvainé Dr. Balogh Ágnes**
beosztása: egyetemi adjunktus
elérhetősége: gybalogh@eptort.bme.hu

1.8. *Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység*

Építészettörténeti és Műemléki Tanszék

1.9. *A tantárgy weblapja*

http://www.eptort.bme.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=194%3Aepitesztortetnet-5-xix-szazad-epiteszete&catid=43%3Atargyakhu&Itemid=27&lang=hu

1.10. *A tantárgy oktatásának nyelve*

magyar és angol

1.11. *A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve*

Kötelező az alábbi képzéseken:

1. **3N-M0** • Építésztechnológiai nappali osztatlan mesterképzés magyar nyelven • 5. félév
2. **3NAM0** • Építésztechnológiai nappali osztatlan mesterképzés angol nyelven • 5. félév
3. **3N-A0** • Építésztechnológiai nappali alapképzés magyar nyelven • 5. félév
4. **3N-A1** • Építésztechnológiai nappali alapképzés magyar nyelven • 5. félév
5. **3NAA0** • Építésztechnológiai nappali alapképzés angol nyelven • 5. félév

1.12. *Közvetlen előkövetelmények*

- A. Erős előkövetelmény:
BMEEPETA401, Építészettörténet 4. Újkor

- B. Gyenge előkövetelmény:
1. —
- C. Párhuzamos előkövetelmény:
1. —
- D. Kizáró feltétel (nem vehető fel a tantárgy, ha korábban teljesítette az alábbi tantárgyak vagy tantárgycsoportok bármelyikét):
—

1.13. A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta az Építésztechnológiai Kar Tanácsa, érvényesség kezdete 2017. szeptember 7.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

2.1. Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy az építészettörténet témakörén belül a „hosszú” XIX. században kialakuló polgári építészetet (a historizmust), annak átalakulását (a századfordulót), és a klasszikus modern építészetben való beteljesedését, mint folyamatot mutassa be. Tekintettel a történelmi távolság rövidségére, a téma tárgyalása a modern építészet kialakulásának szempontjait tartja tiszteletben. Ennek érdekében, az alkalmazott módszer az ismert funkció–szerkezet–forma összefüggéseinek tanulmányozását követi.

Az előadások az általános építészeti folyamatok leírására törekszenek. Az adott kor társadalmilag meghatározott elvárásai, az építőtechnika, a technológia intenzív fejlődése, valamint az építészeti formálás aktuális módszerei kerültek a vizsgáldások előterébe. A választott példák rendszere a városi léptékű alkotásoktól a részletmegoldásokig terjed, területileg főleg Európára koncentrálva, de a szükséges kitekintés végett más földrészek eseményeit is tárgyalva.

A rajzi feladatok készítésével a hallgatók megismerik a klasszikus, romantikus és egyéb historizáló építészeti módszereket, a historizálás megszűnésének, a századforduló mozgalmainak, a modern felfogás megjelenésének sajátosságait. A gyakorlatok további célja az általános építészeti képességek elmélyítése, a történelmi építészet értékeinek megismerése és felismerésének gyakorlása.

2.2. Tanulási eredmények

A tantárgy sikeres teljesítésével elsajátítható kompetenciák

- A. Tudás (KKK osztatlan: 7.1.1. a, c, q, r; KKK BSc: 6.1.1. a, b)
1. Ismeri a „hosszú 19. század” legfontosabb építészeti stílusáramlatait, építészeti és épületeit; (7.1.1.c.: „Ismeri az építészettörténet korszakait, stílusait, fontosabb alkotásait és elméleteit, rálátása van az építészettörténelmi korszakok kialakulására és azok összefüggéseire.”)
  2. ismeri a korszak periodizációjára vonatkozó szemléletváltozásokat, a stílusokat megjelölő különböző terminológiákat;
  3. tisztában van a téralakítás, tömegalakítás és homlokzatképzés sajátosságaival a különböző stílusokban; (7.1.1.e.: „... Érti az emberek, az épített és a természeti környezet közötti kapcsolatokat, kölcsönhatásokat, ismeri az épületek tervezésének elveit, lépéseit.”)
  4. tisztában van a korszakra jellemző építészettörténelmi alapfogalmakkal (alaktani elemek, stílusjegyek, szerkezetek);
- B. Képesség (KKK osztatlan: 7.1.2. n, t, u; KKK BSc: 6.1.2. b, h)
1. Képes az építészettörténelmi ismereteit építész-specifikus (stílusban tervezési) vagy műemléki értékvizsgálati feladatban alkalmazni; (7.1.2.n.: „...Képes az építészeti tervezés és az építési folyamatok során keletkező problémák felismerésére, a komplex gondolkodásmódra, a különböző szempontok közti összefüggések, kölcsönhatások átlátására...)
  2. képes esztétikailag kifogástalan ábrák, modellek készítésére.
- C. Attitűd (KKK osztatlan: 6.1.3. c, d, h, i, j, k; KKK BSc: 6.1.3. b, e, f)

1. Együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgatótársaival;
  2. folyamatos ismeretszerzéssel bővíti tudását;
(7.1.3.f.: „...Nyitott az új információk befogadására, törekszik esztétikai, humán és természettudományos műveltségének folyamatos fejlesztésére, szakmai ismereteinek bővítésére...)
  3. nyitott a szükséges informatikai rendszerek megismerésére és az építészeti problémákra, továbbá törekszik azok helyes és kreatív megoldására;
(7.1.3.t: *Képes építészeti és műszaki dokumentáció grafikailag igényes elkészítésére manuális és digitális eszközökkel.*)
  4. törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra;
  5. törekszik az esztétikailag igényes, magas minőségű ábrák/modellek/tanulmányok készítésére.
  6. a munkája során előforduló minden helyzetben törekszik a jogszabályok és etikai normák betartására.
- D. Önállóság és felelősség
1. Önállóan végzi a gyakorlati feladatok és problémák végiggondolását és azok megoldását;
  2. nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket;
  3. a fellépő problémákhoz való hozzáállását az együttműködés és az önálló munka helyes egyensúlya jellemzi;
  4. az elkészített munkájáért (dolgozatok, beadandó feladatok), valamint az esetleges csoportmunka során létrehozott alkotásokért felelősséget vállal.

2.3. Oktatási módszertan

Előadások, gyakorlatok, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata, önállóan készített feladatok, munkaszervezési technikák.

2.4. Tanulástámogató anyagok

- A. Szakirodalom
kötelező tankönyv: Kalmár Miklós: Az építészet története. Historizmus – Századforduló. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2001. Új kiadás Terc 2016.
- B. Jegyzetek
www.eptort.bme.hu – oktatás – tantárgyak – Építészettörténet 5.
Á. Gyetvai Balogh: Architecture of the 19th century and the Turn of the century
<http://www.eptort.bme.hu> – Courses in English – Subjects – History of A. 5.
- C. Letölthető anyagok
további elektronikus segédanyagok a tárgy honlapján

3. TANTÁRGY TEMATIKÁJA

3.1. Előadások tematikája

- Bevezetés. A korszak periodizációja, fogalom-meghatározások
- Klasszicizmus és romantika Franciaországban és Angliában
- Klasszicizmus és romantika Németországban, Oroszországban és az Egyesült Államokban.
- Eklektika Európában
- Vasszerkezetek elterjedése
- A századforduló Európában
- A premodern építészet. A Chicagói iskola
- Az építészeti funkció fejlődése a historizmus és a századforduló építészetében
- Az építészeti tér alakulása a XIX. században és a századfordulón.
- A tartó- és épületszerkezetek szerepe a historizmus és a századforduló építészetében
- A tömegalakítás sajátosságai a vizsgált korszakban.
- Városi léptékű historizmus
- A historizmus és a századforduló homlokzatalakítása

3.2. Gyakorlati órák tematikája

- Féléves feladat és a helyszín ismertetése (tanulmány készítése helyi védett épületről),

- hallgatói csoportok alakítása
- Helyszíni munka
- Táblai gyakorlat - homlokzatképzés a korszakban, a stílusok közötti különbségek
- Táblai gyakorlat - funkcionális fejlődés a korszakban (1-2.)
- Konzultáció

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

4. A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

4.1. Általános szabályok

- Az előadás látogatása ajánlott, a gyakorlaton való részvétel kötelező. A megengedett hiányzások számát a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat írja elő. A teljesítményértékelések alapját az előadásokon és a gyakorlatokon elhangzott ismeretek összessége képezi.
- Vitás esetekben a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat, továbbá a hatályos Etikai Kódex szabályrendszere az irányadó.

4.2. Teljesítményértékelési módszerek

A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések:

- Összegző tanulmányi teljesítményértékelés** (a továbbiakban zárthelyi dolgozat): a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja zárthelyi dolgozat formájában a félév során két alkalommal. A dolgozat alapvetően a megszerzett ismeretek ellenőrzésére fókuszál, így amellet, hogy tesztkérdésekre kell válaszolni, nagyobb részben rajzi formában kell bemutatni a tárgyalt épületanyag ismeretét a teljesítményértékelés során (segédanyagok felhasználása nélkül). Az értékelés alapjául szolgáló tananyagrészt a tantárgy előadója határozza meg az évfolyamfelelőssel egyetértésben, a rendelkezésre álló munkaidő 30-30 perc;
- Részteljesítmény-értékelés** (a továbbiakban gyakorlati feladat): a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg készített feladat; annak tartalmát, követelményeit, beadási határidejét, értékelési módját az előadó és az évfolyamfelelős együttesen határozzák meg.

B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelések: nincs

4.3. Teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- Az aláírás megszerzésének feltétele az előkövetelmények és részvételi előírások teljesítése mellett a szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések mindegyikének teljesítése.
- A szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben:

szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések	részarány
1. zárthelyi dolgozat	33,33 %
2. zárthelyi dolgozat	33,33 %
gyakorlati feladat	33,33 %
összesen:	Σ 100%

- A féléves érdemjegyet a félévközi részérdemjegyek átlaga adja. Kétséges esetben a zárhelyik átlaga képezi a féléves érdemjegyről való döntés alapját.

4.4. Érdemjegy megállapítás

félévközi részérdemjegy	ECTS minősítés	Pontszám*
jeles (5)	Excellent [A]	≥ 90%
jeles (5)	Very Good [B]	85 – 90%
jó (4)	Good [C]	72,5 – 85%
közepes (3)	Satisfactory [D]	65 – 72,5%
elégséges (2)	Pass [E]	50 – 65%
elégtelen (1)	Fail [F]	< 50%

* Az érdemjegyeknél megadott alsó határérték már az adott érdemjegyhez tartozik.

4.5. Javítás és pótlás

- A. Az egyes félévközi teljesítményértékelésekhez egyenkénti minimumkövetelmény tartozik, ezért egyenként pótolhatók.
- B. Az első zárthelyi dolgozat a félév közben, a második zárthelyi dolgozat a pótlási héten díjmentesen pótolható. A pótlási lehetőségek időpontjai az aktuális félév időbeosztásához és zárthelyi ütemtervéhez igazodnak. A pótlási alkalmakra (továbbiakban pótzárthelyikre) a Neptunon keresztül kell jelentkezni.
- C. A két pótzárthelyi dolgozat egyikének eredménye – a hatályos Tanulmányi- és Vizsgaszabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – javítható. Ezen javítási alkalommal megírható dolgozat céljai a félévközi zárthelyi dolgozatokkal azonosak. A kapott pontszám minden esetben felülírja a korábbi pontszámot.
- D. A féléves feladat első bemutatását az ütemtervben megadott határidő utáni első gyakorlat végéig, a féléves feladatot a pótlási héten péntek 12:00-ig lehet pótolni.

4.6. A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

---

tevékenység	óra / félév
részvétel a kontakt tanórákon	12×3=36
felkészülés a teljesítményértékelésekre	2×15=30
gyakorlati feladat elkészítése	2×12=24
vizsgafelkészülés	--
összesen:	Σ 90

4.7. Jóváhagyás és érvényesség

Jóváhagyta az Építészmérnöki Kar Tanácsa, érvényesség kezdete 2017. szeptember 7.